

Wymagania edukacyjne z języka polskiego.

1. Cele.

Celem PSO jest informowanie ucznia i jego rodziców/opiekunów o poziomie osiągnięć i postępach w pracy lub trudnościach i brakach na lekcjach języka polskiego oraz motywowaniu do dalszej pracy i podejmowaniu działań sprzyjających jego rozwojowi.

2. Wymagania przedmiotowe.

Ocenie podlegają wiedza i umiejętności określone programem nauczania języka polskiego dla drugiego etapu edukacyjnego. Zgodne są z kryteriami wymagań egzaminacyjnych (załącznik nr 1), wewnątrzszkolnym systemem oceniania (punkt 6 i załącznik nr 2) i możliwościami uczniów (załącznik nr 3 i nr 4).

3. Formy aktywności ucznia podlegające ocenie.

Oceny z języka polskiego (z uwzględnieniem poszczególnych umiejętności) uczeń otrzymuje za:

❖ **odpowiedzi ustne**

❖ **opowiadanie ustne i pisemne**

- zawartość rzeczową
- wyrażanie sądów, uzasadnienie
- formułowanie argumentów i ich porządkowanie
- płynność, spójność wypowiedzi, logiczny układ treści
- kształtowanie wypowiedzi w zależności od jej celu i sytuacji komunikacyjnej
- bogactwo słownictwa
- poprawność językową
- sugestywność wypowiedzi (środki werbalne i pozawerbalne)

❖ **czytanie**

- technikę i płynność
- poprawność
- właściwe tempo, przestankowanie, akcentowanie
- odpowiednią intonację i modulację głosu oraz interpretację tekstu

❖ **recytację**

- stopień opanowania fragmentu prozy lub utworu poetyckiego
- odpowiednią intonację i modulację głosu
- właściwe tempo wypowiedzi, przestankowanie, akcentowanie, artykulację, dykcję
- interpretację głosową tekstu

❖ **przygotowanie do lekcji**

- orientację w bieżącym materiale
- posiadanie podstawowego wyposażenia ucznia (podręcznika, zeszytu ćwiczeń, zeszytu, materiałów pomocniczych)
- odrabianie zadań

❖ **aktywność na lekcjach**

- udział w rozmowach i dyskusjach
- inicjatywę (własne propozycje, pytania)
- reakcje na polecenia nauczyciela
- samodyscyplinę
- zainteresowanie tematem, przebiegiem lekcji
- inwencję twórczą

❖ **twórczą pracę pisemną wykonaną w szkole lub domu sprawdzającą stopień opanowania poznanych form wypowiedzi pisemnych takich jak: opowiadanie, opisy, charakterystyka, list, dziennik, pamiętnik, sprawozdanie, notatka, rozprawka, przemówienie, artykuł, recenzja, wywiad**

- zgodność treści pracy z tematem
- sposób rozwinięcia tematu
- zakres i poprawność wykorzystanego materiału
- respektowanie zasad kompozycyjnych
- zastosowanie właściwej formy wypowiedzi
- estetykę pracy
- bogactwo słownictwa
- poprawność językową
- poprawność ortograficzną i interpunkcyjną

❖ **kartkówkę**

- orientację w bieżącym materiale
- wykazanie się zdobytą wiedzą w sposób praktyczny

❖ **dyktando, sprawdzian, test pisemny**

- wykazanie się znajomością omawianych zasad ortograficznych
- stosowanie w praktyce poznanych i utrwalonych zasad ortograficznych

0 błędów	celujący
1 błąd	bardzo dobry
2,3 błędy	dobry
4,5 błędów	<i>dostateczny</i>
6,7 błędów	<i>dopuszczający</i>
8 i więcej błędów	niedostateczny

Punktacja dotyczy głównych zasad ortograficznych (*rz,ż,ó,u,ch,h, pisownia partykuły nie, wielkich i małych liter*), natomiast 3 błędy dotyczące innej zasady lub 3 interpunkcyjne liczone są jako 1 z zasady głównej.

- wykazanie się wiadomościami z określonego działu i wykorzystaniem zdobytej wiedzy w sposób praktyczny

- ❖ **udział w dyskusji dotyczącej tematu lekcji**
 - wyrażanie własnych myśli w sposób dokładny
 - dobieranie trafnych argumentów uzasadniających własne stanowisko
 - wypowiadanie się w sposób wyraźny
 - słuchanie uważnie wypowiedzi innych i nie przerywanie im
 - okazywanie szacunku innym rozmówcom

- ❖ **prezentację pracy indywidualnej lub grupowej**
 - stopień zaangażowania w wykonanie
 - wykorzystanie różnych źródeł informacji
 - dobór odpowiednich środków, technik pracy
 - estetykę wykonania
 - sposób prezentacji

- ❖ **ćwiczenia wykonane w domu lub na lekcji**
- ❖ **zadania domowe**
 - prawidłowe wykonanie
 - samodzielność w wykonaniu zadania lub ćwiczenia
 - stopień zrozumienia zadania lub ćwiczenia
 - zastosowanie wiedzy przedmiotowej
 - oryginalność

- ❖ **pracę w grupie**
 - aktywne uczestnictwo w pracy zespołu
 - aktywne słuchanie innych
 - tolerancję wobec wartości i poglądów innych osób
 - pomoc innym
 - współpracę z zespołem
 - umiejętność „wchodzenia” w różne role
 - korzystanie z pomocy innych
 - umiejętność dyskusowania, negocjowania
 - przestrzeganie kultury języka i dyskusji
 - twórczy wkład (argumenty, pomysły)
 - współodpowiedzialność

- ❖ **zeszyt przedmiotowy**
 - kompletność i systematyczność prowadzenia notatek
 - czytelność i estetykę zapisu

- ❖ **aktywność dodatkową, pozalekcyjną**
 - wykonanie dodatkowych prac w czasie pozaszkolnym, np. oddanie opracowanych materiałów dotyczących przeczytanej książki, wykazanie się znajomością przeczytanego tekstu i inne
 - zdobywanie wiadomości wykraczających poza program nauczania
 - udział i osiągnięcia w konkursach

4. Sposoby sprawdzania osiągnięć uczniów.

a) formy ustne:

- odpowiedzi
- dialog
- opowiadanie twórcze i odtwórcze
- udział w dyskusji
- prezentacja
- recytacja
- inscenizacja
- czytanie

b) formy pisemne:

- prace klasowe – wypracowania, sprawdziany, dyktanda, praca z tekstem, kartkówki, testy
- zadania domowe
- wypracowania w konkretnej formie wypowiedzi
- odpowiedzi na pytania, wnioski z lekcji
- ćwiczenia wykonane na lekcji
- zeszyt przedmiotowy

c) formy praktyczne:

- przygotowanie i przeprowadzenie fragmentu lekcji, np. ciekawych zadań, zabaw, konkursów, itp.
- realizacja projektów
- wykonanie plakatu, karty świątecznej, zaproszenia, reklamy, itp.
- karty dydaktyczne.

5. Częstotliwość oceniania.

Na ocenę końcową mają wpływ wszelkie oceny cząstkowe uzyskane w każdym obszarze aktywności i formach sprawdzania wiadomości i umiejętności. Prace pisemne są przechowywane przez nauczyciela do końca danego roku szkolnego, uczeń otrzymuje je do analizy i poprawy na lekcji, a rodzice/opiekunowie mają możliwość wglądu w prace na zebraniach lub podczas indywidualnych spotkań z nauczycielem.

6. Zasady oceniania i poprawiania ocen obowiązujące ucznia.

1. Ocenie podlegają wszystkie prace obowiązkowe.
2. Każdy sprawdzian zapowiedziany jest tydzień przed terminem jego przeprowadzenia, uczniowie znają zakres materiału przewidzianego do kontroli. Sprawdzian poprzedza lekcja powtórzeniowa.
3. Spisywanie (ściąganie) na sprawdzianie jest jednoznaczne z otrzymaniem oceny niedostatecznej.
4. Jeżeli uczeń opuścił sprawdzian z przyczyn losowych, ma obowiązek napisać go w ciągu dwóch tygodni od powrotu do szkoły, w przeciwnym wypadku otrzymuje ocenę niedostateczną.
5. Kartkówki obejmujące materiał z trzech ostatnich lekcji nie muszą być zapowiadane.

6. Prace klasowe, sprawdziany ocenione na niedostateczny mogą być napisane przez ucznia powtórnie w ciągu dwóch tygodni, a uzyskana z nich ocena zostaje wpisana jako kolejna w dzienniku.
7. Uczeń ma prawo do poprawy jednej w półroczu niesatysfakcjonującej go oceny.
8. Uczeń ma prawo być dwukrotnie nieprzygotowany do lekcji, o czym informuje nauczyciela przed wejściem do klasy. Nieprzygotowanie nie może dotyczyć zapowiedzianych z tygodniowym wyprzedzeniem prac klasowych, sprawdzianów, testów, dyktand, recytacji, omówienia lektury.
9. Niesamodzielne wykonanie prac domowych jest jednoznaczne z otrzymaniem oceny niedostatecznej.
10. Za wykonanie prac nadobowiązkowych otrzymuje się dodatkową ocenę.
11. Oceny bieżące wyrażone są w stopniach (1-6) lub plusach i minusach, które uczeń może otrzymać za:
 - a) „plusy” - aktywność, dodatkowe pomoce przyniesione na lekcje, rozwiązanie krótkiego ćwiczenia gramatycznego
 - b) „minusy” - brak krótkiej pracy domowej (np. dokończenie notatki, ćwiczenia), brak zeszytu lub podręcznika.
 Za pięć „plusów” uczeń otrzymuje ocenę bardzo dobrą, za dziesięć – celującą, a za pięć „minusów” - niedostateczną

Załącznik nr 1

KRYTERIA OCENIANIA PRACY PISEMNEJ

1. Realizacja tematu wypowiedzi

2p	<ul style="list-style-type: none"> - Forma wypowiedzi zgodna z formą wskazaną w poleceniu. - Wszystkie pozostałe elementy polecenia uwzględnione. - Wypowiedź w całości dotyczy problemu wskazanego w poleceniu
1p	<ul style="list-style-type: none"> - Forma wypowiedzi zgodna z formą wskazaną w poleceniu. Nieuwzględniony jeden element polecenia (inny niż forma). ORAZ/LUB - W pracy występują fragmenty nie dotyczące problemu wskazanego w poleceniu.
0p	<ul style="list-style-type: none"> - Forma wypowiedzi niezgodna z formą wskazaną w poleceniu. ALBO - Nieuwzględnione co najmniej dwa elementy polecenia (inne niż forma)

2. Elementy twórcze/Elementy retoryczne

	Elementy twórcze	Elementy retoryczne
5p	<ul style="list-style-type: none"> - Funkcjonalna narracja. - Logiczny układ zdarzeń. - Urozmaicona fabuła, w tym funkcjonalne wykorzystanie co najmniej 6 spośród następujących elementów: opis, charakterystyka bohatera, czas akcji, miejsce akcji, zwrot akcji, puenta, punkt kulminacyjny, dialog, monolog, retrospekcja - Twórcze wykorzystanie treści lektury. 	<ul style="list-style-type: none"> - Pogłębiona argumentacja. - Argumenty odwołujące się np. do faktów, logiki, emocji, zilustrowane odpowiednimi przykładami ORAZ/LUB wykorzystanie przykładów w funkcji argumentacyjnej. - Argumenty/przykłady uporządkowane, np. zhierarchizowane
4p	Praca spełnia wszystkie wymagania na 3pkt i niektóre na 5 pkt.	Praca spełnia wszystkie wymagania na 3pkt i niektóre na 5 pkt.
3p	<ul style="list-style-type: none"> - Funkcjonalna narracja. - Logiczny układ zdarzeń. - Urozmaicona fabuła, w tym funkcjonalne wykorzystanie conajmniej 4 spośród następujących elementów: opis, charakterystyka bohatera, czas akcji, miejsce akcji, zwrot akcji, puenta, punkt kulminacyjny, dialog, monolog, retrospekcja 	<ul style="list-style-type: none"> - Powierzchnowa argumentacja; w wypowiedzi brak wnikliwości. - Niektóre argumenty zilustrowane odpowiednimi przykładami ORAZ/LUB wykorzystanie przykładów w funkcji argumentacyjnej. - Argumenty/przykłady częściowo uporządkowane.
2p	Praca spełnia wszystkie wymagania na 1pkt i niektóre na 3 pkt.	Praca spełnia wszystkie wymagania na 1pkt i niektóre na 3 pkt.
1p	- Narracja częściowo funkcjonalna.	<ul style="list-style-type: none"> - Podjęta próba argumentowania. - Ograniczenie do wyliczenia

	- Dopuszczalne usterki w logicznym układzie zdarzeń. - Prosta fabuła	powierzchniowo omówionych przykładów, powiązanych z problemem określonym w temacie.
0p	Praca nie spełnia co najmniej jednego wymagania określonego na 1 pkt	Praca nie spełnia co najmniej jednego wymagania określonego na 1 pkt

3. Kompetencje literackie i kulturowe.

2p	- Funkcjonalne wykorzystanie znajomości lektury obowiązkowej wskazanej w poleceniu (oraz innego tekstu literackiego lub tekstu kultury, jeżeli polecenie tego wymaga). - Poprawność rzeczowa	
1p	- Funkcjonalne wykorzystanie znajomości lektury obowiązkowej wskazanej w poleceniu (oraz częściowo funkcjonalne wykorzystanie innego tekstu literackiego lub tekstu kultury, jeżeli polecenie tego wymaga). ALBO Częściowo funkcjonalne wykorzystanie znajomości lektury obowiązkowej wskazanej w poleceniu (oraz funkcjonalne wykorzystanie innego tekstu literackiego lub tekstu kultury, jeżeli polecenie tego wymaga). ALBO Częściowo funkcjonalne wykorzystanie znajomości lektury obowiązkowej wskazanej w poleceniu (oraz częściowo funkcjonalne wykorzystanie innego tekstu literackiego lub tekstu kultury, jeżeli polecenie tego wymaga). - Dopuszczalne 1–2 błędy rzeczowe	
0p	Praca nie spełnia co najmniej jednego wymagania określonego na 1 pkt	

4. Kompozycja tekstu

2p	- Kompozycja zgodna z formą wypowiedzi. - Graficznie wyodrębnione akapity. - Dopuszczalna 1 usterka w zakresie spójności ALBO logiki wypowiedzi, ALBO podziału wypowiedzi na funkcjonalne akapity	
	- Kompozycja zgodna z formą wypowiedzi.	

1p	- Graficznie wyodrębnione akapity. - Dopuszczalne łącznie 2 usterki w zakresie spójności ORAZ/ALBO logiki wypowiedzi.
0p	Praca nie spełnia co najmniej jednego wymagania określonego na 1 pkt

5. STYL

2p	- Odpowiedni do treści i formy. - Jednolity.
1p	- Sporadyczne usterki w odpowiedniości ORAZ/LUB jednolitości stylu.
0p	Praca nie spełnia co najmniej jednego wymagania określonego na 1 pkt

6. Język

	nie więcej niż 2	3 – 4 błędy jęz.	5 -6 błędów jęz.	7- 9 błędów jęz.	10 lub więcej błędów
Szeroki zakres środków językowych tzn. - zróżnicowana składnia - bogata frazeologia, precyzyjne słownictwo umożliwiające pełną i swobodną realizację tematu	4p	3p	2p	1p	0p
Zadowalający zakres środków językowych tzn. składnia i leksyka stosowne/odpowiednie do realizacji tematu	3p	2p	1p	0p	0p
Wąski zakres środków językowych tzn. składnia i leksyka proste/ograniczone, utrudniające realizację tematu	2p	1p	0p	0p	0p

7. Ortografia

2p	Nie więcej niż 1 błąd ortograficzny
1p	2 – 3 błędy ortograficzne

0p	4 lub więcej błędów ortograficznych
-----------	-------------------------------------

8. Interpunkcja

1p	Nie więcej niż 5 błędów interpunkcyjnych.
0p	6 lub więcej błędów interpunkcyjnych.

Uwagi dodatkowe

1. Jeżeli wypowiedź w całości jest nie na temat, nauczyciel oceni ją na 0 pkt.
2. Jeżeli w wypowiedzi uczeń w ogóle nie odwołał się do treści lektury obowiązkowej wskazanej w poleceniu, za całą wypowiedź nauczyciel przyzna 0 pkt.
3. **Jeżeli wypowiedź jest nieczytelna uczeń otrzyma 0 pkt.**
4. Jeżeli wypowiedź nie zawiera w ogóle rozwinięcia (np. uczeń napisał tylko wstęp), nauczyciel przyzna 0 pkt w każdym kryterium.
5. Jeżeli wypowiedź zawiera 180 słów lub mniej, jest oceniana wyłącznie w kryteriach: realizacji tematu wypowiedzi, elementów twórczych/ elementów retorycznych oraz kompetencji literackich i kulturowych. W pozostałych kryteriach uczeń otrzymuje 0 punktów.

Załącznik nr 2

SPRAWDZIANY, TESTY, KARTKÓWKI OCENIENE SĄ WG NASTĘPUJĄCEJ SKALI:

- *celujący* –100% - 97% punktacji zasadniczej
- *bardzo dobry* - 96% - 90% punktacji zasadniczej
- *dobry* - 89% - 70% punktacji zasadniczej
- *dostateczny* - 69% - 45% punktacji zasadniczej
- *dopuszczający* - 44% - 35% punktacji zasadniczej
- *niedostateczny* – poniżej 35% punktacji zasadniczej

Załącznik nr 3

DOSTOSOWANIE WYMAGAŃ Z JĘZYKA POLSKIEGO DLA UCZNIÓW Z DYSLEKSJĄ, DYSORTOGRAFIĄ I DYSGRAFIĄ

- *poprawność ortograficzna – nie więcej niż 1 błąd – 2p.*
- 2 - 3 błędy – 1p.*
- 4 lub więcej błędów – 0p.*

Uczniowie ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się:

3 błędy – 2p.

4 błędy – 1p.

więcej niż 5 błędów – 0p.

- poprawność interpunkcyjna - nie więcej niż 5 błędów – 1p.
więcej niż 6 błędów – 0p.

Uczniowie ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się:

6 błędów – 1p.

więcej niż 7 błędów – 0p.

- dłuższe prace pisemne

Ortografia – Uczeń z dysleksją, dysortografią otrzymuje punkt, jeśli zamyka myśli w granicach zdania, nie ma potoku składniowego.

Interpunkcja – Uczeń z dysleksją, dysortografią otrzymuje punkt, jeśli rozpoczyna zdania wielką literą i kończy odpowiednimi znakami interpunkcyjnymi.

- Uczniowie z dysgrafią mogą w czasie lekcji pisać pismem drukowanym.
- Zadania domowe mogą być pisane na komputerze.

Załącznik nr 4

Przy ocenianiu ucznia z trudnościami w nauce uwzględniane są wyniki badań PPP oraz zalecenia dotyczące dostosowania wymagań do możliwości percepcyjnych dziecka:

uczniowie słabo widzący

- właściwe umiejscowienie dziecka w klasie – zapobiegające odbłaskowi pojawiającemu się w pobliżu okna, zapewnienie właściwego oświetlenia i widoczności
- udostępnianie tekstów (na przykład testów sprawdzających wiedzę) w wersji powiększonej
- podawanie modeli i przedmiotów do obejrzenia z bliska
- zwracanie uwagi na szybką męczliwość ucznia związaną ze zużywaniem większej energii na patrzenie i interpretację informacji uzyskanych drogą wzrokową – wydłużenie czasu na wykonanie określonych zadań
- umożliwienie dziecku korzystania z nagrań lektur szkolnych

uczniowie słabo słyszący

- nauczyciel mówiąc do całej klasy, powinien stać w pobliżu, dziecka zwrócony twarzą w jego stronę
- należy mówić do dziecka wyraźnie, używając normalnego głosu i intonacji, upewniając się, czy polecenia kierowane do całej klasy są właściwie rozumiane przez dziecko – w przypadku trudności zapewnić mu dodatkowe wyjaśnienia, sformułować inaczej polecenie
- w czasie lekcji wskazane jest stosowanie jak najczęściej pomocy wizualnych
- pisanie ze słuchu – stosować wyrazy lub zdania wcześniej z dzieckiem utrwalone, w oparciu o znane mu słownictwo

- przy ocenie prac pisemnych nie należy uwzględniać błędów wynikających z niedosłuchu
- przy ocenie osiągnięć ucznia należy szczególnie doceniać własną aktywność i wkład pracy, a także jego stosunek do obowiązków szkolnych

specyficzne trudności w uczeniu się (dyskalkulia, dysgrafia, dysortografia, dysleksja)

- unikanie odpytywania z głośnego czytania przy całej klasie
- ograniczanie czytania obszernych lektur do rozdziałów istotnych ze względu na omawianą tematykę, umożliwienie korzystania z audiobooków jako uzupełnienie samodzielnie przeczytanych rozdziałów
- kontrolowanie stopnia zrozumienia samodzielnie przeczytanych przez ucznia poleceń, zwłaszcza podczas sprawdzianów
- ze względu na wolne tempo czytania lub/i pisania zmniejszenie liczby zadań, poleceń do wykonania w przewidzianym dla całej klasy czasie lub wydłużenie czasu pracy
- ograniczanie tekstów do czytania i pisania na lekcji do niezbędnych notatek, których nie ma w podręczniku; ewentualnie przygotowanie dla dziecka gotowej notatki do wklejenia
- przygotowanie pisemnych sprawdzianów w formie testów wyboru, zdań niedokończonych, tekstów z lukami
- wskazane jest preferowanie wypowiedzi ustnych
- unikanie wyrywania do odpowiedzi – umożliwienie przypomnienia wiadomości, koncentracji, opanowania napięcia emocjonalnego często blokującego wypowiedź
- podczas oceny prac pisemnych – nie uwzględniać poprawności ortograficznej, pozwolić korzystać ze słowników ortograficznych
- dysgrafia – wskazane jest akceptowanie pisma drukowanego, komputerowego; jeśli pismo jest trudne do odczytania, można zamienić pracę pisemną na wypowiedź ustną

dzieci nadpobudliwe(nie tylko ze zdiagnozowanym ADHD)

- poświęcanie dziecku dużo uwagi, uczenie współdziałania, pracy w grupie
- ustalenie zrozumiałych dla dziecka reguł
- stosowanie zrozumiałego systemu pochwał i kar; wskazana życzliwa konsekwencja
- wzmacnianie wszystkich przejawów pożądanego zachowania
- wydawanie poleceń krótkimi, zdecydowanymi zdaniami
- zadania powinny być krótkie, ale urozmaicone
- pomóc dziecku zorganizować świat wokół siebie – usuwać z otoczenia przedmioty, które mogą rozpraszać
- pilnować, by uczeń wychodził do domu z zapisanym zadaniem domowym

dzieci upośledzone umysłowo w stopniu lekkim

- umożliwianie pracy w małych grupkach, korzystając ze wsparcia i kompetencji kolegów
- praca na konkretnych z uwzględnieniem krótkotrwałych okresów koncentracji
- kierowanie krótkich i zrozumiałych poleceń
- korzystanie z różnych pomocy dydaktycznych
- wykorzystanie dobrego poziomu pamięci operacyjnej
- uwzględnienie wolnego tempa uczenia się; więcej czasu na opanowanie materiału lub materiału podzielony na mniejsze partie

- angażowanie do wypowiedzi ustnej, uporządkowanej
- przy ocenianiu uwzględnianie możliwości wystąpienia błędów mających związek z wadą wymowy
- stosowanie pytań naprowadzających, wyjaśnianie poleceń podczas sprawdzianów
- uwzględnienie w ocenie wkładu pracy włożonej w wykonanie ćwiczenia
- stosowanie różnorodnych form wzmocnień pozytywnych w celu zwiększenia motywacji do nauki

dzieci upośledzone umysłowo w stopniu umiarkowanym i znacznym

- bazowanie na doświadczeniach z życia codziennego
- kontrolowanie uwagi ucznia; zajęcia i zadania powinny być urozmaicone, często zmieniane, by nie dopuszczać do nudy
- większy nacisk na wypowiedzi ustne
- w czasie wypowiedzi naprowadzanie na właściwy tok myślenia
- mobilizowanie do ćwiczeń usprawniających spostrzeganie, odróżnianie istotnych cech, szczegółów
- zachęcanie do wykonywania prac plastycznych w celu usprawniania grafomotoryki
- zadawanie do domu tyle, ile dziecko jest w stanie wykonać samodzielnie
- wydłużanie czasu na wypowiedzi ustne lub prace pisemne
- liberalne ocenianie poprawności ortograficznej i graficznej pisma
- ocenianie za wiedzę i wysiłek włożony w wykonanie zadania

dzieci o obniżonych procesach poznawczych

- pozostawienie większej ilości czasu na utrwalenie materiału
- podawanie poleceń w prostszej formie
- unikanie trudnych, abstrakcyjnych pojęć
- częste odwoływanie się do konkretnego, przykładu
- unikanie pytań problemowych, przekrojowych
- uwzględnienie wolniejszego tempa pracy
- szerokie stosowanie zasady pogłębienia
- tłumaczenie poleceń
- podanie trudniejszych wyrazów w celu przygotowania do dyktanda
- stosowanie różnych form sprawdzania wiedzy, sprawdziany pisemne uzupełniać odpytywaniem ustnym

dzieci z zespołem Aspergera

- używanie prostego, jednoznacznego języka, unikanie przenośni
- dostosowanie zadań domowych do możliwości ucznia
- wydawanie poleceń krótkimi zdaniami, dbanie, aby instrukcje były jasne
- zachęcanie, aby w razie potrzeby uczeń prosił o powtórzenie czy zapisanie polecenia, jeśli nie jest ono zrozumiałe wykorzystanie mocnych stron ucznia w celu wzmocnienia motywacji do nauki i poprawy samooceny
- eliminowanie bodźców rozprasających – wzrokowych i słuchowych